

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8To/64/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7617012095
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Mitterpáková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7617012095.3

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Mitterpákovej, sudcov JUDr. Miroslava Baňackého a JUDr. Martina Michalanského v trestnej veci proti obžalovanému R. P. pre prečin sexuálneho zneužívania podľa § 202 ods. 1 písm. a/, c/ Tr. zák. a iné, o odvolaní prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 5T/118/2017 zo dňa 22. 1. 2020, na verejnom zasadnutí konanom v Košiciach dňa 25. mája 2021 takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. por. z a m i e t a odvolanie prokurátora.

odôvodnenie:

Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom sp. zn. 5T/118/2017 zo dňa 22. 1. 2020 podľa § 285 písm. a/ Tr. poriadku oslobodil obžalovaného spod obžaloby prokurátorky Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves zo dňa 20.11.2017, pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin sexuálneho zneužívania podľa § 202 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. zákona a prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. a/ , ods. 3 písm. a/, písm. b/ Tr. zákona, ktoré mal spáchať tak, že

v presne nezistených dňoch v období od 10. augusta 2013 do 10. augusta 2016, v čase od 15. roku veku poškodenej do dovŕšenia jej 18 rokov, v objekte Domova sociálnych služieb IDEA Breziny - Prakovce, stredisku Matilda Huta, okres Gelnica, ako vychovávateľ sexuálne zneužíval mentálne retardovanú klientku zariadenia Q. G., nar. XX.X.XXXX tak, že ju opakovane volal do šatne, alebo učebne v stredisku Matilda - Huta, kde pracoval a tam ju obnaženú ohmatával po prsiach, prirodzení, dával jej prsty do vagíny, pokúšal sa s ňou vykonať pohlavný styk a žiadal, aby ho orálne uspokojovala, kým nedošlo k jeho sexuálnemu uspokojeniu,

pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie prokurátor. Namietal, že okresný súd pri hodnotení vykonaných dôkazov nekonal v súlade so zásadami uvedenými v § 2 ods. 10, ods. 12 Tr. por., pretože neprihliadal na závery znaleckého posudku z odboru psychológie a odvetvia psychiatrie, ktoré boli vykonané ku poškodenej G. a svedkyňi I.. Zdôraznil, že poškodená aj svedkyňa o udalosti podrobne vypovedali a potvrdili podstatné okolnosti o sexuálnom zneužívaní zo strany obžalovaného. Znalkyňa H.. J., H.. skonštatovala, že svedkyne napriek mentálnemu postihnutiu dokážu správne vnímať realitu. Aj zo znaleckých posudkov H.. L. J. a E.. U. U. vyplynulo, že napriek mentálnej poruche, na úrovni stredne ťažkej poruchy, nebol u G. zistený sklon ku klamstvu, zveličovaniu alebo zakrývaniu. Znalkyňa z odboru psychológie vylúčila, že by si poškodená G. vymyslela skutok, pretože s obmedzeným intelektom by si ho ani s použitím fantázie nedokázala vymyslieť. Znalkyňa tiež vylúčila reprodukovanie vypočutých tvrdení, pretože výpovede Q. G. a E. I. nie sú identické a obidve majú poruchu pamäťových schopností. Svedkyne si len čiastočne uvedomovali, že ide o nedovolené konanie. Mentálne postihnuté osoby ľahko podľaŕňujú tomu, kto je pre nich autoritou, pričom ľahké skresľovanie je podmienené mentálnou retardáciou. V súvislosti s hodnotením výpovedí týchto svedkýň považovala za potrebné poukázať na

svedeckú výpoveď pracovníčky I. T., ktorá uviedla, že asi pred 7 rokmi osobne pristihla obžalovaného ako sexuálne obťažoval E. I.. Závery znaleckého dokazovania z odvetvia psychiatrie k obžalovanému nevylučujú spáchanie skutku, pretože poškodená G., aj svedkyňa I. boli dostatočne fyzicky vyspelé a ich vonkajšie telesné znaky zodpovedali dospelému ženskému telu.

Z uvedených dôvodov navrhol, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a vec vrátil okresnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie.

Obžalovaný vo vyjadrení navrhol zamietnuť odvolanie prokurátora okresnej prokuratúry ako nedôvodné. Dal do pozornosti, že znalecké posudky, na ktoré sa prokurátor odvoláva, sú nepriame dôkazy, ktoré je potrebné hodnotiť o to opatrnejšie, ak existujú priame dôkazy, ktoré tieto závery spochybňujú či vylučujú. Súd prvého stupňa správne poukázal na priame dôkazy, ktoré boli vykonané na hlavných pojednávaniach, konkrétne na výpovede svedkov - zamestnancov DSS Idea, ktorí boli v každodennom (a viacročnom) styku s poškodenou G. (a aj svedkyňou I.). Títo jednoznačne uviedli, že poškodená G. často klame, vymýšľa si, aby získala výhody, predvádza sa pred mužmi, vulgárne sa vyjadruje o potrebe sexu, bola zaťažovaná na chlapcov, chce byť stredobodom pozornosti, je agresívna a sexuálne dráždivá. Podľa jeho názoru je priam nemožné, aby znalkyne po niekoľkohodinovom kontakte s poškodenou G. a svedkyňou I. dokázali podať presnejšie a pravdivejšie informácie o poškodenej ako osoby, ktoré s ňou boli v každodennom (a viacročnom) styku. Navyše, súd vykonal na hlavných pojednávaniach aj výsluch poškodenej a svedkyne I., pričom zistil závažné rozpory vo výpovediach každej z nich samostatne, ale aj medzi nimi navzájom, keď mali rozdielne opisovať čo zažili a videli. Pokiaľ prokurátor poukázal na usvedčujúcu výpoveď svedkyne T., neuviedol už to, že táto svedkyňa tvrdila, že sexuálne obťažovanie mal vidieť a vnímať aj svedok A., no tento na hlavnom pojednávaní toto tvrdenie poprel a vylúčil akýkoľvek incident, či obťažovanie. Poukázal na znalecký posudok D.. E.. K., ktorý u neho nezistil sexuálnu deviáciu a vylúčil, aby ho sexuálne priťahovali iné ako dospelé ženy a preferuje súhlasné párové aktivity. Ak by sa pripustilo, že nepriame dôkazy majú vyššiu hodnotu ako priame dôkazy, došlo by k tomu, že občania by boli odsudzovaní nie na základe hodnotenia všetkých dôkazov, ale len na podklade záverov znalcov v znaleckých posudkoch bez ohľadu na ostatné dôkazy. Hodnotenie dôkazov okresnou prokuratúrou je nezákonné, nelogické a vecne nesprávne, pretože odmieta zohľadniť ostatné priame dôkazy.

Z uvedených dôvodov navrhol, aby krajský súd zamietol odvolanie prokurátora ako nedôvodné.

Na verejnom zasadnutí krajského súdu prokurátor krajskej prokuratúry zotrval na dôvodoch podaného odvolania. Pripomenul, že v prípravnom konaní vo veci konala aj generálna prokuratúra, ktorá nevyhovela podmienkam obvineného na postup podľa § 363 ods. 1 Tr. por.

Obhajca obžalovaného zotrval na vyjadrení k odvolaniu.

Obžalovaný v plnej miere súhlasil so svojím obhajcom. Uviedol, že nikdy nič zlé nespáchal, svoju prácu vykonával svedomito, do dnešného dňa v zariadení pracuje. Na druhej strane, celé vedenie, ktoré stálo za jeho diskreditáciou už nepracuje. Bol by rád, keby sa konanie už skončilo, tieto roky poznačili celú jeho rodinu, spoločenský, aj pracovný život.

Na podklade takto podaného odvolania odvolací súd v zmysle ustanovenia § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo a zistil, že odvolanie prokurátora nie je dôvodné.

Z obsahu napadnutého rozsudku je zrejmé, že okresný súd vychádzal pri rozhodovaní z výpovede obžalovaného z prípravného konania, z výpovede zástupcu ustanoveného opatrovníka poškodenej Mgr. A. P., poškodenej Q. G., svedkov E. I., U. P., J. P., E. E., D. S., D. P., I. T., O. H., E.. I. G., H. P., E. T., G. P., L. P., W. T., E.. O. H., E. H., E. J., D. C., D. Z., E. P., R. A., E. P., Q. T., D. G., zo znaleckého posudku znalkyne H.. L. J., zo znaleckého posudku z odboru psychiatria znalkyne E.. U. U., zo znaleckého posudku znalca z odboru psychiatria E.. D.. D. K., na podklade ktorých dospel k záveru, že nebolo dokázané, aby sa stal skutok právne kvalifikovaný ako prečin sexuálneho zneužívania podľa § 202 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. zák. a prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm.

a/, ods. 3 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. Skonštatoval, že rozdielne výpovede poškodenej G. a svedkyne I. o podstatných okolnostiach vzbudzujú závažným spôsobom pochybnosť o ich pravdivosti a keďže sa jedná o závažné skutočnosti, ktoré by mali zakladať trestnú zodpovednosť obžalovaného, nemožno ich nechať bez povšimnutia. K tvrdeniu poškodenej o tom, že obžalovaný "jej štúril penis a bála sa, aby neotehotnela, čo bolo viackrát, a už ju to nebavilo" považoval okresný súd za potrebné uviesť, že gynekologickým vyšetrením poškodenej bolo zistené, že nedošlo u nej k pohlavnému styku. Vyšetreniu sa poškodená podrobila dňa 13.9.2016, kde neboli zistené žiadne známky násillia s výsledkom, že je ešte panna. Pri hodnotení hodnovernosti výpovedí poškodenej, resp. svedkyne I. považoval okresný súd za potrebné vychádzať nielen zo zistení znalkyne z odboru psychológia, ale aj z hodnotenia pracovníkov zariadenia, ktorí prichádzali s týmito svedkyňami do kontaktu denne. Zo zhrnutia výpovedí svedkov P., E., P., H., J., P., G. je zrejmé, že poškodená G. je typ, ktorý chce byť stredobodom pozornosti, ak sa jej v niečom nevyhoví, vyhráňa sa, že to požaluje vedúcej výchovy, nepôsobí utiahnuto, je dominantná, púta na seba pozornosť, väčšinou klame, vyžaduje si, aby ju dievčatá obsluhovali, predvádza sa pred mužmi, vulgárnym spôsobom sa vyjadruje o potrebe sexu, patrí ku inteligentnejším a vie si vymôcť čo chce a aj na koho pôsobiť, aby dosiahla svoje, bola zaťažaná na chlapcov, so svedkyňou I. sa zvykli pre chlapca pohádať, pobiť a boli medzi sebou súperky. Poškodená G. je viac dráždiviejšia, rýchlo vzbĺkne, je agresívnejšia a v rovnakom duchu hodnotili aj svedkyňu I.. Výsledky zistené znaleckým dokazovaním znalkyňou sa nemôžu diametrálne líšiť od skutočností, ktoré boli zistené súdom pri hodnotení osobnosti poškodenej, resp. aj svedkyne I.. Títo svedkovia ako ošetrovatelia majú poznatky vychádzajúce z dennodenného kontaktu a riešenia bežných situácií s nimi ako klientami, z čoho vyplývajú aj iné hodnotenia, než to popisuje znalkyňa a súd má za to, že nemožno bez povšimnutia vylúčiť hodnotenia týchto pracovníkov ústavu a úzko vychádzať len zo znaleckého dokazovania. Okresný súd poukázal na rozpory vo výpovedi poškodenej a svedkyne I., konkrétne keď poškodená tvrdila, že každá bola s obžalovaným sama, kým svedkyňa I. tvrdila, že bola vždy s poškodenou spolu s obžalovaným okrem jedného prípadu. Tieto rozpory nemožno dať do súvisu s nespoľahlivosťou pamäte vypovedajúcich osôb, ako to uviedla znalkyňa, a sú tak závažné, že hodnotovo spochybňujú ich výpovede. Ich svedecké výpovede je nutné hodnotiť ako celok, nielen vyňatím ich častí, ktoré by sa hodili pre zdokumentovanie trestnej zodpovednosti obžalovaného. Nemožno teda vyňať len niektorú časť z tvrdení svedkyne, resp. poškodenej ako pravdivú a iné časti, u ktorých je pravdivosť navzájom vylúčená, resp. celkovo spochybnená ako nepravdivá a už vôbec nie vtedy, keď ich výpovede neboli podporené žiadnymi inými priamymi, či nepriamymi dôkazmi. K obžalovanému v súvislosti s prípadným motívom jeho konania považoval okresný súd za potrebné uviesť, že znalec E.. D.. K. nezaznamenal u obžalovaného reaktivitu na podnety relevantné pre prítomnosť sexuálnej deviácie. Záverom uviedol, že výsledky vykonaného dokazovania pred súdom jednoznačne nepreukazujú, že došlo k skutku, ktorý sa obžalovanému kladie za vinu, a to vzhľadom na spochybniteľné výpovede usvedčujúcich svedkýň a bez ďalších priamych alebo nepriamych dôkazov nebolo možné vysloviť jednoznačný záver, že sa skutok stal. Z uvedených dôvodov okresný súd aplikoval zásahu "in dubio pro reo" a obžalovaného spod obžaloby oslobodil.

Krajský súd sa s týmto záverom okresného súdu stotožnil.

V konaní, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku okresný súd vzal do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti tak v prospech, ako aj v neprospech obžalovaného, vykonal na hlavnom pojednávaní všetky potrebné dôkazy, majúce význam pre rozhodnutie o vine a treste, tieto dôkazy vyhodnotil v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por. a dospel tak ku správny m skutkovým a právny m záverom.

V odôvodnení napadnutého rozsudku okresný súd v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Tr. por. jasne a zrozumiteľne vyložil, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, pričom sa dôsledne zaoberal aj obhajobou obžalovaného.

V zmysle citovaného krajský súd v tomto rozhodnutí poukazuje na konkrétne dôkazy, z ktorých okresný súd po ich vyhodnotení vychádzal pri svojom meritórnom rozhodnutí, keď obžalovaného podľa § 285 písm. a/ Tr. por. oslobodil spod skutku kvalifikovaného ako prečin sexuálneho zneužívania podľa § 202 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. zák. a prečin ohrozovania mravnej výchovy mládeže podľa § 211 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. a/, písm. b/ Tr. zák., pretože skutok sa nestal.

Krajský súd v tejto súvislosti uvádza, že ak zostanú dôvodné pochybnosti o skutkovej otázke, ktoré nemožno odstrániť vykonaním ďalších dostupných dôkazov, treba rozhodnúť v prospech obvineného. Odsudzujúci rozsudok môže byť vydaný len v tom prípade, ak nie sú žiadne dôvodné pochybnosti o

vine obvineného, a v prípade, ak vina nie je preukázaná, musí byť obvinený oslobodený spod obžaloby podľa § 285.

V danej veci zostali o vine obžalovaného aj po vykonaní všetkých dostupných dôkazov dôvodné pochybnosti, v dôsledku ktorých okresný súd správne aplikoval zásadu in dubio pro reo a obžalovaného spod obžaloby oslobodil.

Dôkazy, na ktoré poukazoval prokurátor síce usvedčovali obžalovaného zo spáchania žalovaného skutku, ale tieto boli hodnotené izolovane bez ohľadu na celý rad početnejších dôkazov, ktoré svedčili v prospech obžalovaného.

Krajský súd neakceptoval tvrdenie prokurátora, že svedkyne G. a I. vo veci podrobne vypovedali, pretože zo znaleckých posudkov z odboru psychológia a psychiatria je zrejmé, že tieto svedkyne nevedia podrobne vypovedať so zreteľom na zistený stredne ťažký stupeň ich mentálnej retardácie.

Krajský súd sa nestotožnil ani s tvrdením prokurátora, že tieto svedkyne potvrdili podstatné okolnosti o ich sexuálnom zneužívaní obžalovaným, pretože ich výpovede sa práve v podstatných bodoch odlišovali, čo si správne všimol a zdôraznil vo svojom rozhodnutí aj okresný súd.

Okresný súd sa podrobne vysporiadal so znaleckými posudkami z odboru psychológie a psychiatrie vo vzťahu k poškodenej, poukázal na rozdiely a pochybnosti vyplývajúce z ich záverov k vykonanému dokazovaniu a nepochybil, ak pri posudzovaní hodnovernosti výpovedí poškodenej a svedkyne I. uprednostnil výpovede svedkov P., E., P., H., J., P., G., pretože títo boli s poškodenou a svedkyňou I. v dennom a dlhoročnom kontakte, vnímali ich v rôznych situáciách každodenného života a z iného uhla pohľadu ako znalkyne.

Krajský súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že znalecký posudok ako dôkazný prostriedok a dôkazy z neho zistené sa opierajú o odborné, často vedecké poznatky. Z tohto dôvodu však nemajú privilegované postavenie a treba ich hodnotiť podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov ako každý iný dôkaz.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivito i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Aj keď znalkyne H., J., H., J. a E., U. ustálili, že je nepravdepodobné, aby si poškodená G. mohla bez autentického zážitku vymyslieť udalosti, a že u nej nebol zistený sklon ku klamstvu, zveličovaniu alebo zakrývaniu, tieto závery sú v priamom rozpore s početnejšími výpoveďami svedkov - pracovníkov DSS, ako aj v rozpore so samotnými výpoveďami poškodenej a svedkyne I. v podstatných častiach, ktoré špecifikoval okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku.

Tieto rozpory sú v danej veci tak závažné, že neumožňujú prijať jednoznačný záver o vine obžalovaného zo žalovaného konania o to viac, keď vedenie DSS po ohlásení trestnej činnosti začalo podľa výpovedí pracovníkov DSS neštandardne favorizovať poškodenú G. a svedkyňu I. (kupovanie darčiekov, zorganizovanie osláv, zatváranie sa do kancelárskych priestorov) a keď to isté vedenie následne samo odstúpilo (E., I., G.) po kontrole z VÚC, ktorá zistila veľa závažných vecí. Okrem toho z výpovede svedkyne E., H. je zrejmé, že jeden deň na raňajkách začala poškodená G. plakať, vrieskať, že už má všetkého dosť a že povie ako to bolo a že jej všetko nasľubovali a nikto nič neurobil, na čo pribehla svedkyňa G. a P., začali jej niečo šepkať do ucha a pani G. ju zobrala do kancelárie. Odvtedy ju vždy niekto strážil. V jednom prípade keď prišla na izbu ku G. zavrieť balkón, poškodená sa jej prihovarila, že chce, aby sa obžalovaný vrátil, že jej nič nespravil a keď sa jej spýtala, prečo klamala povedala, že hovorila to, čo jej povedala pani I. (svedkyňa E., I., G. - bývalá vedúca výchovno-terapeutického úseku, priamo nadriadená obžalovanému, pozn. odvolacieho súdu).

Krajský súd neakceptoval ani výpoveď svedkyne T., ktorá ako jediná zo všetkých pracovníkov DSS mala vidieť ako obžalovaný ležal na obnaženej svedkyňi I., pretože z ďalšej časti jej výpovede (ktorú už prokurátor nespomenul) je zrejmé, že sa o tom mala zmieniť svedkovi A., no tento svedok jej výpoveď

poprel a dodal, že mal skôr dojem, že svedkyňa T. "išla po" obžalovanom, ale on nejavil záujem, pravdepodobne sa mu chcela pomstiť.

Takto získané a vykonané dôkazy vo svojom súhrne nepostačujú na nepochybný záver o vine obžalovaného, práve naopak, vnášajú do veci toľko pochybností, že plne opodstatňujú aplikáciu zásady in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech obžalovaného).

Vzhľadom k tomu, že okresný súd vykonal všetky dostupné dôkazy, tieto správne vyhodnotil a svoje rozhodnutie aj presvedčivo odôvodnil, krajský súd zamietol odvolanie prokurátora ako nedôvodné, pričom vo vzťahu k ďalším odvolacím námietkam už len poukazuje na podrobné odôvodnenie rozsudku okresného súdu, s ktorým sa krajský súd v plnom rozsahu stotožňuje a v podrobnostiach na neho odkazuje (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu SR I. ÚS 141/2004).

To boli dôvody, pre ktoré krajský súd rozhodol v zmysle výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.